

■ V českém překladu vychází vzpomínková kniha Keitha Richardse *Děda Gus a já*. Kytarista Rolling Stones v ní přibližuje osobnost svého dědečka Theodora Augusta Dupree, jemuž doma říkali Gus a který Richardse zasvětil do tajů hudby. Perokresbovými kolážemi příběh ilustrovala Keithova dcera Theodora. Jediná obrázková autobiografie nakladatelství Slovart vzdává hold uměleckému nadání, jež se v rodině Richardsových dědí z generace na generaci. ■ V pražském klubu SaSaZu vystoupí 23. února příštího roku americká zpěvačka Macy Gray. Držitelka Grammy, jež se proslavila charakteristicky nakrápělým hlasem, přijíždí do Česka po šesti letech od posledního vystoupení a s novým albem *The Way*. Zpěvaččinou nejúspěšnější nahrávkou je nic-

méně debutová deska *On How Life Is* z roku 1999. ■ Překladař a literární historikovi Dušanu Karpatskému vychází v nakladatelství Torst obsáhlý svazek *Listář*. Kniha navazuje na tradici epistolární literatury a výběrem dopisů, jež Karpatskému během jeho bezmála šedesátileté literární činnosti napsali jeho kolegové, přátelé a zejména spisovatelé, podává živé svědectví o pisatelích i adresátech. Mezi autory, jejichž dopisy Karpatský zveřejňuje, patří mimo jiné Ludvík Kundera, Dominik Tatarka, Josef Palivec, Pavel Juráček nebo Václav Havel. ■ Jubilejním 25. laureátem Ceny Jindřicha Chalupce, prestižní ceny pro mladé výtvarné umělce, se stal Roman Štětina. Umělec, který se věnuje práci se zvukem, ve finále soutěže prezentoval film sestavený ze záběrů ze slavného televizního detektivního seriálu *Columbo*. Mezinárodní porota Štětinu vybrala z pěti finalistů, mezi nimiž byli ještě Martin Kohout, Richard Loskot, Lucia Sceranková a Tereza Velíková. ■ Několik dnů po svých 83. narozeninách zemřel filmový režisér Mike Nichols. Rodák z Berlína se v Hollywoodu prosadil v polovině 60. let, kdy režíroval snímky *Kdo se bojí Virginie Woolfové?* a zvláště *Absolvent* – s tehdy ještě neznámým Dustinem Hoffmanem. Nichols je i autorem adaptace románu *Hlava 22* či komediálního hitu *Podnikavá dívka*.

■ (miš)

Malé obrázky na plátně velkých dějin

Nová kniha Jiřího Hájíčka (1967), vydaná v režii brněnského Hosta, nabízí jasně počty: dvacet povídek napsaných v letech 1995–2014. Za každý rok jeden kus.

A je to kniha spíš staronová: autor do svazku zařadil vlastně jen tři dosud nepublikované texty. Nevadí: nabídnutá retrospektiva ukazuje mimo jiné vývoj autorského rukopisu. Nijak dramatický, ale přesto zřejmý, naléhavý. Ostatně jako celá Hájíčkova literatura.

Vzpomínky na jednu vesnickou tancovačku začínají v poezii a končí v próze. Od lyrické obraznosti jdou zvolna k dějovému příběhu. A jdou jaksi krokem stále hlubším: od záznamů, které plní funkci titulní vzpomínky, k příběhu s nadosobní, nadčasovou a nadmístní platností – k příběhu-podobenství. Co se nemění, jsou kulisy a typologie postav. Krajina jich Čech, ovšem nikoli ta městská s centrem v Českých Budějovicích, ale víc ta mimoměstská, vesnická.

Povídky Jiřího Hájíčka vyznívají ještě naléhavěji než jeho romány

Postavy pak v různém stupni odcházení, ztrácení, rozkladu – ideálů, tradice, půdy pod nohama. Povídky, vsazené do času osmdesátých let až současnosti, mají v zápletkách většinou konflikt: v rámci rodiny, vztahu vesnice–město, vztahu přítomného s minulým. Česká vesnice, brutálně poničená čtyřmi dekadami komunistického „hospodaření“, je v Hájíčkově podání vlastně odsouzena k zániku. Ideál tu naráží na nehybný masiv reality. Zbývají deziluze, smutek, prázdno – a „samet vzpomínek“, který „sedí v očích“.

Kniha je silná minimálně v dvojím: jednak v autorském realismu, v přesném, ostrém záběru situace, jednak v přirozené práci s technikou *pars pro toto*. První s druhým samozřejmě souvisí, druhé by nebylo bez prvního. Malý, všední, zaměnitelný osud je najednou významněn a promítnut na plátno velkých dějin. Nenásilně, přirozeně, mistrovsky. V povídkách nakonec možná ještě intenzivněji než v románech *Selský baroko* (2005) a *Rybí krev* (2013), kterými se Jiří Hájíček proslavil.

■ Radim Kopáč
literární a výtvarný kritik

Turbolet, mezipřistání šanson

Brněnská kapela **Poletíme?** vydala po sedmi letech existence čtvrtou desku, která podobně jako ty předchozí dostala dosti popisný až návodný název: **Turbošanson**. Skupinu provází po víceméně celou dobu dvojí, skoro protikladná charakteristika – snad až plánovitá nezařaditelnost, a přitom zvyk zařazovat ji někde do intelektuální sféry, na artističtější pódiá multizánrových hudebních akcí. Možná i proto lze o ní slyšet dost vyhraněné názory, obdivné i kritické, neboť je to klasifikace poněkud zavádějící a dvojsečná s podobným výsledkem: může odradit ty, kteří se bojí akademičnosti jejího projevu, a zklamat ty, kteří akademický projev očekávali. **Poletíme?** hrají v klubech a na festivalech tak, že od startu roztančí publiku ruce i nohy, a to přímočaře, bez metafor a odboček. Někdy až s punkově skočnou rytmikou, jindy jako halekavý šraml, ale jde-li čistě o muziku, fungují zvesela. Na nové desce některá místa znějí, jako kdyby Třem sestřím někdo sebral kytaru a místo nich jim podal dechu a piano. A pokud by takový přírůstek zlobil alternativce v obecnstvu, případně i samu kapelu a její ambice, tak přidejme třeba Pogues. Energie a zábava tu jsou.

Je logické, že na desce oproti koncertu získávají na váze texty. V případě **Poletíme?** je to však výrazné a bohužel vyznívá přinejmenším různě. Charakteristické je, že si texty půjčují banality (chci být vožralej; pro jedno kvítí slunce nesvíti; až sejdete se u rakve, musí

být veselo), které jako by chtěly být opatřeny opačným znaménkem a proměňovat se v pointu, ale jako takové působí často nepřirozeně, násilně. A je tu ještě druhý mistr, kdy se o zajímavost snaží nonsens, ale je to za každou cenu: běž dál, za každou zatáčkou můžeš potkat knedlík s omáčkou. Přitom právě skladby *Běž dál*, *Flašiny* a *Veverka*, téměř baladické, při svém kontrastu proti ostatním nabývají na síle a nakonec se možná bezděčně stávají muzikálně nejlepšími čísly desky. S nevelkou nadsázkou řekneme, že jsou spíš šanson než turbo, i když jinak se jeví, že kapela je spíš turbo než šanson.

Ansámbl i céděčko jsou dítětem Rudolfa Brančovského, v pravém slova smyslu frontmana, vý-

hradního autora hudby a textů a zároveň výtvarníka, který vytvořil obal i ilustrovaný booklet, ohnivě rozverný, a přitom sympaticky stručný.

■ Jan Mattuš
překladatel a publicista

Foto: Tereza Tulová

Ansámbl i céděčko jsou dítětem Rudolfa Brančovského